

GOD JORD

En tidskrift om tro, hopp & kärlek

Årg. 16 **NR.1** Februari 2023

Tema: Miljö, sid. 3-5

Aktuella evenemang, sid. 7-9

Gympa/orgelelever, sid. 11

Begravningsverksamheten, sid. 12

Ny församlingspedagog, sid. 15

Gudstjänstprogram, sid. 15-16

Svenska kyrkan
FRISTADS FÖRSAMLING

Gullviva, tjärblomster, sothöna, bi

När jag var liten gick vi ofta utmed grusvägarna i nordöstra Småland och min mamma berättade blommornas namn. Jag lyssnade kanske med ett halvt öra men jag har märkt att ganska många av namnen ändå satte sig i minnet. Nu för tiden är det jag som är mamman och jag går med mina barn utmed grusvägarna i Västergötland. Jag berättar om blommornas namn, efter bästa förmåga – och de lyssnar med ett halvt öra. Om jag har tur sätter sig ett och annat namn i deras minne.

Min erfarenhet är att om man känner till arternas namn så ser man blomman, fågeln eller insekten på ett annat sätt. Istället för att bara se ett dike med blommor så ser man varje art för sig och naturen blir mer intressant. Jag tror att det kan hjälpa oss att bättre ta hand om skapelsen.

Jag tror att Gud har skapat varje art och att Gud skapar än idag. Forskningen visar oss hur arterna har utvecklats genom årmiljonerna, en karta över hur Skaparen har låtit allt ta form och utvecklas. Vi får göra vårt bästa för att inte påverka mångfalden alltför negativt under vår tid på jorden.

Miljön är en viktig sak för oss som kyrka och i församlingen anlägger vi bland annat blomsterängar för att värna den biologiska mångfalden lokalt. I detta nummer av God Jord kan du läsa mer om tankarna kring detta.

Som nytillträdd kyrkoherde för Fristads församling vill jag tacka för förtroendet. Jag är glad över uppdraget och jag ser fram emot att få träffas!

Emma-Karin Palmqvist, kyrkoherde.

Urval av innehåll

Ledare	2
Tema: Miljö	3-5
Evenemang/aktiviteter	7-9
Gympa/orgelelever	11
Begravningsverksamheten	12
Ny församlingspedagog	15
Gudstjänstprogram	15-16

God Jord ges ut av Svenska kyrkan, Fristads församling.

*Ansvarig utgivare:
Emma-Karin Palmqvist, kyrkoherde.*

*Redaktion:
Lena Maria Olsson Floberg, Maj-Britt Eckerström och Fredrik Jansson, inkl. layout.*

*Adress: Fristads församling,
Stora vägen 2,
513 34 Fristad.
Tel. 033-22 23 00.*

Bild framsida: Brigitte Werner/Pixabay.

*Tryck: LH-tryck, Ulricehamn.
Miljöcertifiering: ISO 14001.*

*Nästa nummer utkommer i
maj 2023.*

Svenska kyrkan
FRISTADS FÖRSAMLING

Varför ska kyrkan bedriva hållbarhetsarbete?

Det finns många olika svar på den frågan. Många olika anledningar till att Svenska kyrkan ska bedriva hållbarhetsarbete. Jag vill fokusera på en av de enklaste och mest uppenbara anledningarna. Om inte vi gör det, vem ska göra det då?

Klimatnödläget, hotet mot biologisk mångfald och de konsekvenser som drabbar våra medmänniskor är alla exempel på hållbarhetsutmaningar som måste tas itu med. Svenska kyrkan har själv etablerat en värdegrund som prioriterar alla människors lika värde. En värdegrund som ska prioritera och värna skapelsen. En värdegrund som också ska främja fred, rättvisa och värdigt liv. Om det inte är anledning nog till att vi som trossamfund ska bedriva hållbarhetsarbete kommer vi då någonsin att ha en tillräckligt bra anledning?

Den tid vi lever i med klimatnödläge, hot mot biologisk mångfald och sociala hållbarhetsutmaningar som torka, extremväder och krig är inte i första hand en fråga om planetens överlevnad. Det kanske inte heller är en fråga om en civilisations vara eller icke vara som vi känner till det. Däremot är den tid vi lever i, utan tvekan, en fråga om människans, växternas och djurens överlevnad. Vår chans är inte över men om vi inte tar tag i den nu, när ska vi då göra det?

Dagens samhällen står alla inför väl kända hot. På olika platser runt om i världen innefattar de hoten översvämningar, svält och få om ens några möjligheter till försörjning. Som mycket annat är klimatnödläget orättvist. De som drabbas hårdast är de som gjort minst för att generera den. Det är kvinnor och barn som har få, om några, demokratiska rättigheter. Det är människor som har för lite pengar att skydda sig på plats och för lite pengar för att ta sig därifrån. Läget blir kontinuerligt mer och mer oroligt överallt. Klimatnödläget är, utan tvekan, ett hot mot fred, rättvisa och demokrati.

Det finns många anledningar till oro men det finns än fler anledningar till handling. Som kyrka kan vi göra aktiva val för att minska vår resursförbrukning och klimatpåverkan. Som kyrka måste vi också aktivt utmana idén om vad det är att vara kyrka. Är det möjligt att fira gudstjänst med fokus på hotet vi står inför? Är det möjligt att som kyrka göra aktiva val och dessutom informera om dessa för att poängtera att vi tror och litar på att en värderingsförändring är möjlig? Är det möjligt att som kyrka

”

Vår chans är inte över men om vi inte tar tag i det nu, när ska vi då göra det?

Sandra Wilsson.

prioritera mer klimatsmarta alternativ för att kunna bli klimatneutrala till 2030? Är det möjligt att som kyrka göra vad vi kan för att utjämna orättvisorna klimatnödläget innebär? För mig är det ett självklart ja på alla dessa frågor. Av de väldigt enkla anledningarna; om inte vi med vår värdegrund, vem? Om inte nu, när? Och, om inte med människors lika värde, skapelsens betydelse, fred och rättvisa som målbild, hur?

*Text: Sandra Wilsson, klimatstrateg på Skara stift.
Foto: Emma Johansson, kommunikatör Skara stift.*

Kyrkogårdens ängar

Kyrkogården – en del av odlingslandskapet

22 september: Löfaxion på kiöregården, jag ropa, så köpt 2 tiåg.

Olof Anderssons dagbok 1841 från Toarp.

23 augusti: Klart, varmt, långt. Far va i Toarp och qvista träden på kurkogården.

Slåttern var inne och kyrkvaktmästaren slog det höga blomsterrika gräset på trädeskvarteret. Han hade nämligen rätt till hötäkten.

Så kan man läsa i gamla dagböcker. Kyrkogården var en del av odlingslandskapet, där det blomsterrika gräset och kvistarna efter hamling blev till foder åt djuren.

Att klippa gräs är en ganska sentida skötsel av gräsytor på våra kyrkogårdar. Så sent som på 50- och till och med i början på 60-talet, slog man gräset några enstaka gånger per säsong.

På våra gamla kyrkogårdar finns en stor mängd av olika arter, i många fall orkidéer, där nattviolen är en vanlig art, men som fått stå tillbaka för klippta ytor. Stenmuren, de gamla träden, de blomsterrika gräsytor, kyrkans torn, är några av de livsmiljöer som finns på våra kyrkogårdar, och där var och en av dem har sin unika livsmiljö.

”

Kyrkogården – ett rum för eftertanke, en avkopplings plats, för där kan inte stressen nå en.

/Kyrkogårdsbesökare

Året var 1987 då jag påbörjade tjänsten som kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare i dåvarande Tösse med Tydje Pastorat, Dalsland. Tösse kyrka ligger högt belägen invid E45. Gustavsbergskullen är en delare av den nya och gamla kyrkogården, där naturliga ängar fanns, men som klipptes regelbundet varannan vecka.

Då jag var inne på mitt tredje år funderade jag på varför slår jag dessa ängar flera gånger om året? Varför lägger jag inte denna tid på att underhålla våra fastigheter?

Samtidigt ska erkännas att min nyfikenhet av vår flora och fauna på kyrkogården fick mig att sluta klippa ängarna. Vad var det för flora som fanns där, undrade vad det var för blomma som har de gröna bladen? Jag har aldrig sått en blomsteräng, utan bara slutat klippa gräset, för på gamla kyrkogårdar finns ofta en mångfald av arter. Det tog inte många år innan vi hade vackra blomsterängar, där blommorna plockades till altaret. På dessa ängar växte det fem olika orkideer, som tidigare år hade klippts.

Den lokala naturvårdföreningen besökte ängarna och konstaterade att där fanns över 90 olika arter av växter samt en mångfald av insekter, fjärilar, fåglar med mera, som hade sin hemvist i eller nära ängarna. Vi hör idag hur vårt moderna samhälle bidrar till att flera insekter minskar, varav flera blivit rödlistade. Hårda ytor, klippta ytor, igenlagda åkerdiken, uttorkning av våtmarker bidrar till att vår natur blir alltmer fattig på arter som är en förutsättning för vårt liv, genom pollenering. Vi klipper, trimmar, rensar, ja allt för att kyrkogården skall se ut som en park, trots att den är en kyrkogård, en viloplats. I många samhällen är kyrkogården en av de få gröna oaserna, där möjligheter för mångfald kan skapas genom ängar, insektshotell, fågelholkar med mera.

Det är kanske upp till varje betraktares ögon att uttala sig om en grav är ovårdad eller inte? En grav full av vitklöver, där flera arter av bin surrar, är den ovårdad?

Varje kyrkogård är unik i sig, men ofta har den något att bidra med till den biologiska mångfalden.

Är man i stånd med att skapa möjligheter för mångfald på kyrkogårdarna, är det viktigt med att informera kyrkogårdsbesökare, då kyrkogårdarna annars kan te sig ovårdade. Man kan ju alltid ställa sig frågan, vad är ovårdat? Det är kanske upp till varje betraktares ögon att uttala sig om? En grav full av vitklöver där flera arter av bin surrar, är den ovårdad?

Kan man med gräsklipparen väja för den lilla gullivan som står där i gräsytan och väntar på att någon skall betrakta den? Spara vårens vitsippor, sommarens prästkragar som står intill gravvårdarna? Skapa möjligheter att få lyssna på den karaktäristiska nötväckans läte, få lyssna till vårens och försommarens alla fågelsånger?

Genom mitt intresse och engagemang har jag blivit nämnd bland annat i boken "Kyrkogården - en Noaks ark" hållit föreläsningar om kyrkogårdens ängar från Höör i Skåne till Söderhamn i Hälsingland.

Jag får då ibland frågan varför Svenska kyrkan ska jobba med miljö och mångfald? *Tror man på skapelsen?* Frågar jag. Och om så är fallet, ja då har man svaret där!

Text och foto: Jens Eriksson. Fastighets- och miljösamordnare, Herrljungabygdens församling.

Jens Eriksson.

*Ja blev så gla' så ni kan allri tro.
Ja såg en bonne som väjde för ett vipebo.*

*Han satt på traktorn å harve rationellt
å ändå väjde han - ja töckte då va snällt.
Ja kände att han för live hade stor respekt
å inom mäj va en härli tanke väckt.*

*Dä finns allt hôpp för mänschliheta ska vi tro,
så länge det finns de sôm väjer för ett vipebo.*

/Runa Sund

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Skicka in din anmälan till: Fristads församling, Stora vägen 2, 513 34, Fristad.

Namn:

Personnummer:

Gatuadress:

Postadress:

Ort och Datum:

Namnteckning:

Telefonnummer:

Var vänlig markera de svar som är aktuella

☐ Jag är **döpt** i Svenska kyrkans ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **döpt** i en annan evangelisk-luthersk kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **döpt** i en annan kristen kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....
och önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

☐ Jag är **inte döpt** men önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära som förberedelse till dop.

☐ Jag är **konfirmerad** i Svenska kyrkans ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **konfirmerad** i en annan kristen kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....

Ett barn som inte tillhör Svenska kyrkan kan finnas antecknat i avvaktan på dop eller meddelande i kyrkobokföringen. Anteckningen finns om barnet har en eller två tillhöriga vårdnadshavare. Uppgifterna ska tas bort ur registret om vårdnadshavaren begär det. Detsamma gäller om barnet har fyllt tolv år och själv begär det. Likaså kan det för vårdnadshavare för tillhörigt barn under 18 år finnas anteckning i kyrkobokföringen. Uppgifterna om vårdnadshavare ska tas bort ur registret om vårdnadshavaren begär det.

Kyrkoherdens/församlingsexpeditionens anteckningar

Inkom:

Kyrkoherdens beslut:

.....
Registrerat i kyrkobokföringen:

.....
Diarienummer:

.....
Registrerat av:

.....
Bevis utsänt:

.....

.....

Prästgården i Fristad

- Evenemang våren 2023

Café Prästgården - Välkommen att sitta ner en stund över en kopp kaffe med hembakat kaffebröd. Följande tisdagar står dörren öppen kl. 15.00-18.00: 28/2, 7/3, 14/3, 21/3, 28/3 och 4/4.

Måla i stillhet - Vi målar under tystnad utan krav på prestation under temat "Vår". Vi står för material och fika. Tisdagen den 7 mars kl. 9-12. Ledare: Daniel Castor, diakon, 033-22 23 05 och Lena Floberg, präst, 033-22 23 03. Anmäl till Daniel senast fredagen den 3/3. OBS! Begränsat antal platser.

Skaparlördag - Lördagen den 6 maj kl. 09.30-13.00. Du kan välja mellan två alternativ: **1)** Sy din egen necessär eller mobilfodral. Christina Hedlund kommer och inspirerar och lär oss att sy en egenkomponerad necessär eller ett mobilfodral. Anmälningsavgift 50 kr + materialkostnad 175-200 kr. Medtag egen symaskin.

Eller **2)** Tovning. Madeleine Råberg kommer och visar och inspirerar oss i hur man nåltovar. Anmälningsavgift 50 kr + materialkostnad 80-100 kronor. I anmälningsavgiften för samtliga tillfällen ingår fika och korv med bröd.

Välj en av aktiviteterna och anmäl dig senast 28/4 till Lena 033-22 23 08 eller till Karin 033-22 28 36.

Stolsgympa - Vi använder oss av gummiband och stol och gör enklare övningar till musik. Vi avslutar passet med fika. Vi träffas följande onsdagar kl. 09.30 och gympar i ca 30 minuter: 8/3, 22/3, 5/4, 19/4, 3/5, 17/5 och 31/5.

Pris: 20 kr. Anmäl senast dagen före till: Inger Riley 0722-270570 eller till: Karin Johansson 033-22 28 36.

Träna efter egen förmåga. Gympan passar för alla!

Retreatdag - Välkommen på en retreatdag i tystnad och stillhet, för växande och mognad. Söndagen den 19 mars kl. 12-19. Vi inleder dagen med lunch och avslutar dagen med stilla mässa i kyrkan. Ta gärna med innetofflor. Pris: 125 kr. Max antal deltagare: 10 personer. Anmäl till Karin Johansson 033-22 28 36 eller till Anette Svensson 033-22 23 20, senast den 10 mars.

Grillkväll - Måndagen den 8 maj kl. 18.00 tänder vi grillarna för att grilla några olika sorters korv tillsammans. Pris 50 kr. Anmälan görs till Lena 033-22 23 08 eller till Karin 033-22 28 36 senast den 5 maj.

Bakluckeloppis - Lördagen den 22 april kl. 09.00-12.00. Välkommen att fynda ur någons baklucka eller vid ett bord. Vill du vara med och sälja det du inte behöver? Boka då plats för bil eller bord för 100 kr. Pengarna går till Act Svenska kyrkan. Anmäl till Lena Berglind 033-22 23 08 eller Karin Johansson 033-22 28 36, senast den 19 april. Café Prästgården har öppet under tiden där du kan dricka en kopp kaffe med hembakat.

Våffelcafé - Ta en promenad till prästgården i Fristad. Måndagen den 27 mars mellan kl. 15-17 serverar vi kaffe med våfflor i trädgården. Pengarna från våffelcaféet går till Act Svenska kyrkan.

Bibelstudium - Vi träffas den 4 april kl. 10-12 och förkovrar oss i Jesu sju ord på korset. Vi dricker 11-kaffe tillsammans. Ledare: Lena Maria Olsson Floberg, präst.

Pilgrimsvandring

Lördagen den 15 april kl. 09.30. Vi samlas vid Gingri kyrkplats och vandrar sedan ca: 7 km. Välkommen att dela tankar, tystnad, fika och väg tillsammans med oss. Medtag eget fika.

Vid frågor, kontakta Lena Berglind: 033-22 23 08.

Det blir en ny pilgrimsvandring den 3 juni. Mer info om denna vandring kommer i nästa nummer av God Jord.

Konfirmander - Snart är det din tur!

Du som är född 2009 är välkommen att anmäla dig till konfirmanderna i vår församling.

Så håll ögonen öppna, för snart får du en inbjudan i din brevlåda.

Har du frågor? Ta kontakt med Lena Berglind: 033-22 23 08 eller skicka en e-post till: lena.berglind@svenskakyrkan.se

Allsångscafé

Musik är själens röst! Fika, sång och gemenskap. Vi träffas i Kyrkans Hus kl. 10.00-11.30 följande datum: 1/3, 5/4, 26/4 och 24/5.

Lunchmusik

Fristads kyrka kl. 12.00

Kom och njut av 25 minuter orgelmusik och få en stunds avkoppling. Därefter serveras soppa i Fristads prästgård för 70 kr.

- 16 mars. Lars Kullnes, orgel.
- 27 april. Anette Gustafsson, orgel.

Kvällsföreläsning:

VAD ÄR DÅ EN MÄNNISKA?

Vi gästas av Therese Karlsson som är sjukhusdiakon på Södra Älvsborgs sjukhus sedan cirka tio år tillbaka. Och det är med de ögonen hon närmar sig den spännande frågan: "Vad är då en människa?"

Var: Kyrkans Hus i Fristad

När: Måndagen den 22 maj kl. 19.00

Föräldra-barngrupp i Borgstena

Välkommen till vår föräldra-barngrupp i Borgstena. Vi träffas i Borgstena församlingshem på tisdagar. Det är öppet kl. 09.30-11.30, men man kommer och går som man själv vill och har möjlighet.

Vi fikar och leker och avslutar dagen med sångstund ca: kl. 11.00. Det är gratis att vara med.

Om du har frågor, kontakta Christine Ohliw.

E-post: christine.ohliw@svenskakyrkan.se

Tfn: 0738-012309.

Skräpplockardagar

Var med och gör en insats för miljön i ditt närområde. Vi anordnar två skräpplockardagar nu i vår.

26 april - skräpplockardag i Tämta. Vi samlas vid Tämta församlingshem kl. 17.30. Kvällen avslutas med korvgrillning vid församlingshemmet.

25 maj - skräpplockardag i Fristad. Vi samlas på den övre parkeringen vid Kyrkans Hus kl. 10.00 och håller på till kl. 12.00. Vi avslutar vid Kyrkans Hus med korvgrillning.

Sorgegrupp

Fristads församling kommer under våren 2023 att ha en samtalsgrupp för sörjande. Där delar vi tankar om saknaden och hur det förändrade livet går vidare. Till gruppen inbjuds du som har förlorat en närstående under 2022. Vi träffas i Kyrkans Hus kl. 18.30-20.00 följande tisdagar:

28/2, 14/3, 4/4, 18/4 och 2/5.

Samtalsledare är Daniel Castor, diakon och Anette Svensson, präst.

Anmäl senast måndagen den 27 februari till Daniel Castor, tfn: 033-22 23 05, eller via e-post: daniel.castor@svenskakyrkan.se

Musikcirkel

Välkommen till musikcirkeln där vi sjunger och samtalar om en textförfattares/kompositörs liv och verk. Cirkelledare är Lena Floberg och Jörgen Sandblom. Självklart dricker vi 11-kaffe. Vi träffas i Kyrkans Hus följande datum kl. 10-12:

- 22 mars
- 12 april
- 10 maj

Symöten

Tycker du det är roligt att handarbeta? Vill du träffa gamla och nya bekansaper och arbeta för en god sak? Välkommen då till våra symöten - vi träffas i Tämta församlingshem varannan torsdag och i Borgstena församlingshem varannan torsdag.

För mer information, kontakta:

Lena Maria Olsson Floberg, präst. Tfn: 033-22 23 03.

Våffelcafé

18 mars kl. 14.30 i Borgstena församlingshem.

Herrljunga spelmanslag står för underhållningen och det kommer även att finnas lotterier. Pengarna från våffelförsäljningen och lotterierna kommer att gå till Act Svenska kyrkan.

Musik/Konsserter

Lördag 25 februari kl. 16.00 i Fristads kyrka

Dröm – En konsert där uruppförandet av Casper Wikströms tonsättning i fem satser för kör, orgel och piano av Karin Boyes dikt *Dröm* ramas in av svenska artisters mästerverk.

Konserten är byggd på svenska texter och sånger, men en kortare utflykt till grannlandet Norge kommer att ske. *Dröm* och flera tonsättningar av Karin Boyes lyrik, sånger av Avicii, Kent, Laleh, Ted Gärdestad m.fl. framförs av den kända kören Notknäckarna tillsammans med organisterna Anette och Stefan Gustafsson. Tonsättaren själv, Casper Wikström, dirigerar kören under framförandet och spelar både orgel och piano under konserten. Notknäckarna dirigeras också av Bo Drysen.

Söndag 26 mars kl. 18.00 i Fristads kyrka

Gloria av Tore Aas framförs av Kören Occapella och Fristads Kyrkokör med solister och instrumentalister.

Söndag 14 maj kl. 16.00 i Fristads kyrka

Pianokonsert med Helén Hällfors på piano.

Torsdag 25 maj kl. 18.00 i Fristads kyrka

Orgelkonsert med församlingens orgelelever.

Fasteaktionen och samlingar i fastetiden

tryggt givande **90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL**

DELA LIKA UNDER SAMMA HIMMEL

I KVÄLL GÅR ÖVER 800 MILJONER MÄNNISKOR OCH LÄGGER SIG HUNGRIGA

* 110 kronor räcker till en matkasse för en familj på Filippinerna i en vecka. Källa wfp.org.

SWISHA TILL 900 1223

act Svenska kyrkan

Det pågår en global hungerkris, men det borde inte vara så. "Vårt dagliga bröd" är både ett av människans mest grundläggande behov och en mänsklig rättighet. Människor som är undernärda blir oftare sjuka, har svårt att följa utbildningar och hela samhällets ekonomi hämmas. Och omvänt – människor som kan äta sig mätta blir friskare och kan både förbättra sina egna liv och bidra till samhällets utveckling. Att dela bröd och att i ord och handling verka för att alla människor ska kunna leva ett värdigt liv utan hunger, har från första stund varit en del av kyrkans uppdrag.

Årets fasteaktion bidrar till en mer rättvis värld. I en tid där människor tvingas fly från sina hem och alltför få kan äta sig mätta vill vi vara med och bryta den negativa utvecklingen. Tillsammans med människor över hela världen arbetar vi för förändring. Genom att dela med dig kan du bidra till att fler familjer får äta sig mätta, att barn får näringsrik mat och kan växa upp till friska individer.

Fasteaktionen pågår från den 19 februari till den 2 april.

Sparbössor för Fasteaktionen 2023 finns från och med den 19 februari att hämta i församlingens kyrkor och på Kyrkans Hus och kan lämnas in vid gudstjänsterna i kyrkorna den 2 april, Palmsöndagen.

Här är några av Fristads församlings arrangemang, där pengarna från dessa går till Act Svenska kyrkan.

- **Våffelcafé.** Borgstena församlingshem den 18 mars kl. 14.30. Herrljunga spelmanslag, lotterier.
- **Våffelcafé.** Ta en promenad till prästgården i Fristad. Måndagen den 27 mars kl. 15-17 serverar vi kaffe med våfflor i trädgården.
- **Bakluckeloppis.** Lördagen den 22 april kl. 09.00-12.00. Välkommen att fynda ur någons baklucka eller vid ett bord. Vill du vara med och sälja det du inte behöver? Boka då plats för bil eller bord för 100 kr. Anmäl till Lena Berglind 033-22 23 08 eller Karin Johansson 033-22 28 36, senast den 19 april. Café Prästgården har öppet under tiden där du kan dricka en kopp kaffe med hembakat.

Resultat för julinsamlingen 2022/2023

Nu har resultatet för julinsamlingen 2022/2023 kommit. Tillsammans samlade vi in nästan: 53 mkr till Act Svenska kyrkans viktiga arbete för människor som lever i utsatthet. Bland stiftens hamnade Skara stift på en tredjeplats och samlade in ca: 4,5 mkr. Fristads församling samlade in strax över 36 000 kronor.

Tack alla för ert engagemang och insamlingsvilja. Tillsammans gör vi skillnad!

90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

BRYT EN TRADITION

Fler än 30 000 flickor gifts bort varje dag

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

act Svenska kyrkan

FOTO: TRINE NORTH/ACW

Gympa för kropp och knopp

*Rosiga kinder, leder sträcks,
pulsen ökar, muskler väcks*

Varannan onsdag är det stolsgympa i Fristads prästgård. Med hjälp av gummiband och stol utförs enklare övningar till musik. Passet avslutas med fika. Ledare är Inger Riley och Karin Johansson. Karin arbetar till vardags i Fristads församling, medan Inger är ideell ledare.

– Jag tränar en hel del annars också så det här är perfekt. Jag är ju pensionär och kan bestämma när och vad jag kan hjälpa till med, så det här är ett utav de ideella uppdrag jag har, säger Inger.

Det är viktigt att röra på sig, tycker Inger. Motion är nyttigt, bra för vikten, orken och kan förebygga sjukdomar. Dessutom tycker hon att det är roligt. Och så är det ju den där fikastunden också.

– Fikastunden är minst lika viktig! Det är en social stund, och det är ett sånt gott gäng.

Man väljer själv hur hårt man kan och vill träna, och ju fler som är med desto roligare.

– Vem som helst kan vara med. Vi har ingen ålders-

Fullt ös! Inger Riley och Karin Johansson med "gänget".

gräns. Är man bara ledig under dagtid så är man välkommen.

En av deltagarna är Greta Åhman, 91 år.

– Det här betyder jättemycket för mig, både träningen och att få träffa andra. Och till den som funderar på att vara med säger jag bara: tveka inte, utan pröva. Kan jag som är 91 år vara med, så kan alla!

Sugen på att prova? Se tider och mer info på sid. 7.

Text och foto: Fredrik Jansson.

Orgelspel för kyrkans framtid

Det hörs snabba steg uppför trappan till läktaren i Fristads kyrka. Barnen säger hej till organisten och plockar ivrigt fram sina noter. Det är dags för veckans orgellektioner.

Det spelas febrilt på läktarorgeln i Fristads kyrka när församlingens fem orgelelever har lektion i orgelspel. Barnen som är mellan 9 till 12 år spelar

Flinka fingrar! Orgeleleverna Tage och Alfred med Anette Gustafsson, organist, lärare i bakgrunden.

orgelstycken och improviserar. Att därtill lära sig att använda orgelns många olika klangfärger genom att registrera är inte det lättaste, tycker Tage som har spelat längst av eleverna.

"Det är roligt med orgelns olika klanger", säger Tage och församlingens organist fyller i:

"Att lära sig spela med händer och fötter är en spännande upptäcktsfärd. Barnen är så duktiga och ingen lektion är den andra lik."

Varje år kommer 120 barn från åk 1 till Fristads kyrka där de får vara med om föreställningen Orgelbus. Orgeln presenteras på ett roligt sätt. Barnen får sedan provspela och kika in i orgelhuset. Tage upptäckte orgeln på så vis.

"Orgel är ett coolt och maffigt instrument", säger Tage och ler. "Jag vill bli organist."

Det är stor brist på kyrkomusiker så församlingarna behöver satsa långsiktigt för framtiden.

Text: Anette Gustafsson.

Foto: Fredrik Jansson.

INFORMATION OM BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN

Vårstädning

Våren närmar sig med stormsteg och kyrkogårdsförvaltningen planerar för vårstädning på våra kyrkogårdar, om vädret tillåter. Från vecka 13 kommer de att börja plocka granris och kransar från gravplatserna. De kommer då att plocka bort granris från samtliga gravar.

Under 2022 påbörjades ett projekt med att läsa in och presentera några kulturhistoriskt intressanta personer som är gravsatta på våra kyrkogårdar. I dagsläget har Fristads kyrkogård hunnits med. Man kan se vilka gravplatser det är genom att det vid de olika gravplatserna sitter en QR-kod som man lätt kan scanna med sin telefon för att höra mer om den gravsatta.

Skötsel

Kyrkogårdsförvaltningen erbjuder skötsel av gravplatser mot en kostnad. Det finns olika paket av skötsel, till exempel vattning eller paket med plantering. Inför varje nytt avtal gör kyrkogårdsförvaltningen en besiktning av gravplatsen.

Ofta kommer frågan vad en gravplats kostar eller om det finns några kostnader. När någon gravsätts på en gravplats så är gravrätten 25 år och det ingår i begravningsavgiften som vi betalar med skatten. Efter det att 25 år har passerat och ingen ny gravsättning har skett på gravplatsen har man möjlighet att förlänga gravrätten med 15 år för en administrativ kostnad på 500 kr. Det som kan kosta runt en grav-

plats är gravstenen. Om det skulle vara så att stenen över tid behöver säkras, om den av någon anledning blivit lös eller börjat luta, så är det något som gravrättsinnehavaren själv får bekosta. Om man väljer att ha en plantering framför gravstenen så är även det något som gravrättsinnehavaren bekostar själv, man kan välja att sköta om den själv eller teckna ett skötselavtal med kyrkogårdsförvaltningen. Det finns en gravplats där det är begränsad gravrätt och det är våra askgravplatser, med begränsad gravrätt avseende gravanordning, utsmyckning och skötsel. En askgravplats upplåts på 25 år och gravrätten kan förnyas. På askgravplatserna är det en kostnad som är för skötseln av gravplatsen.

Vid frågor om Begravningsverksamheten kontakta:

Pernilla Tejemark: 033-22 23 13 eller pernilla.tejemark@svenskakyrkan.se
Roger Andersson: 033-22 28 31 eller roger.andersson2@svenskakyrkan.se
Webbplats: www.svenskakyrkan.se/fristad

Miljösidan

Fyra olika element

Under år 2023 kommer vi på denna sida att presentera de fyra olika elementen: eld, jord, luft och vatten. Och först ut är eld.

Elden var en tidig värme- och energikälla för mänskligheten. Energi är något som är i många tankar, då vi alla just nu drabbas av bland annat dyra elräkningar på grund av att den energi (El) som tillverkas inte räcker till. Vi i Fristads församling har jobbat hårt under 2022 för att bidra till att minska vår elförbrukning. Genom att flytta verksamheter till mindre och billigare lokaler, dels genom att vi firar gudstjänst i en del av våra församlingshem istället för i kyrkorna. Att vi hela tiden försöker tänka på hur vi utnyttjar våra lokaler och kanske även genom större samverkan i våra verksamheter.

Våra olika kyrkor värms upp på olika sätt och kan då även utnyttjas mer eller mindre beroende på hur mycket energi det tar för att värma upp dem. I Fristads kyrka har vi mycket verksamhet men energiförbrukning är förhållandevis billig genom att vi värmer upp kyrkan med flis. Vi har byggt om värmecentralen i Fristad som förser fem fastigheter med värme, den har byggts om från en pelletspanna och en oljepanna till två pannor med fliseldning. I Fristads kyrka kan vi därför också fortsätta fira gudstjänst på söndagar.

Tärby kyrka är en av kyrkorna som vi fortfarande firar gudstjänst i under vintern, där firas gudstjänst ca en gång i månaden. Här finns heller inget annat alternativ som församlingshem att fira gudstjänst i.

Tärby kyrka är så pass liten att det heller inte går åt överdrivet mycket energi för att värma upp. Tärby kyrka värms upp med bergvärme.

Borgstena och Vängas kyrkor värms också upp med bergvärme men dessa kyrkor är mycket större än Tärby och kräver därför också mycket mer energi för att värmas upp.

Tämta kyrka värms upp med direktverkande el-element och är därför väldigt energikrävande att värma upp. Vi har sedan några år redan ställt om gudstjänstfirandet till att på vintern lägga gudstjänsterna i Tämta församlingshem.

Gemensamt för Borgstena, Vänga och Tämta är att vi nu har ställt om och firar gudstjänst i närliggande församlingshem under vintern. Vi bokar ändå in dop, vigsel och begravning i kyrkorna denna tid.

Genom att jobba på detta sätt har vi minskat elförbrukningen med ca 70 000 kwh för 2022. Det motsvarar förbrukningen för ca tre stora villor.

Även då vi sänker värmen i kyrkorna så innebär det fortfarande att vi har koll på att våra interiörer så som orgel, textil, möbler med mera genom att vi har avancerade styrsystem som ser till att till exempel rätt fukthalt finns i kyrkorna.

Text: Roger Andersson och Pernilla Tejemark.

Skräpplockardagar under våren

26 april kl. 17.30 i Tämta

Se sid. 8 för mer information.

25 maj kl. 10.00 i Fristad

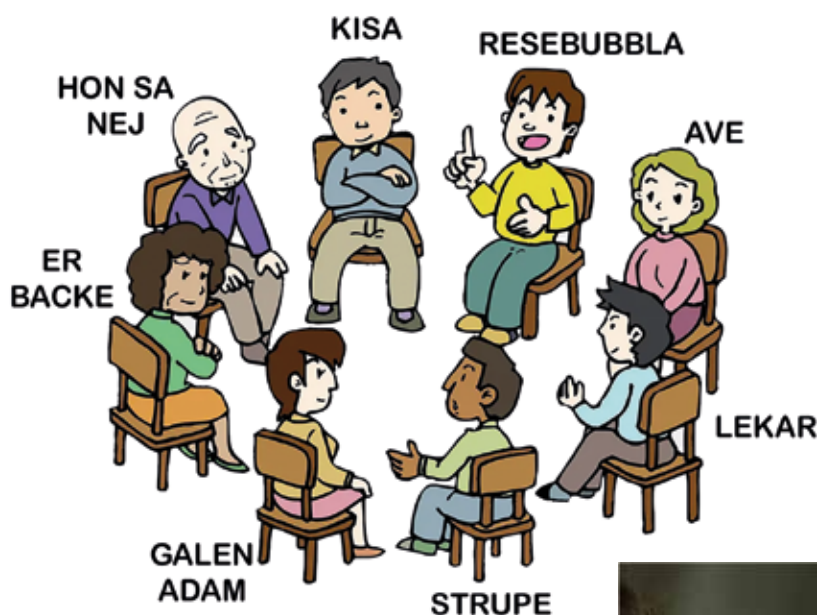
Se sid. 8 för mer information.

Barnens sida - Klura med Castor

Här nedan sitter några personer som sitter och pratar med varandra. Alla har bibliska namn. Men bokstäverna har blivit omkastade, så ingen vet vad någon annan heter. Kan du hjälpa till så att alla får sina rätta namn? Det längsta namnet har i alla fall inte jag hört någonstans utom i Bibeln, så den är svår! Om du behöver hjälp så titta längst ner på sidan. Ps. Det är inga mellanrum in någon av namnen, bara i några av ledtrådar.

Det är inte bara namnen som har hamnat fel i det här numret. Nere till höger ser du en bild som är uppbyggd av nio små bilder. Tyvärr har dessa små bilder inte heller hamnat på rätt plats. Om du klipper ut och flyttar om de små bilderna till rätt plats så ser du vem det är på bilden, och så ser du också vad det står för något. Lycka till!

Rätt svar: Eva - Isak - Raket - Petrus - Rebecka - Johannes - Magdarena - Serubbabel

Hallå där...!

Christine Ohliw är Fristads församlings nya församlingspedagog - född och uppvuxen i Borås och flyttade till Sparsör för tio år sedan. Tidigare arbetade hon i Svenska kyrkan på Hässleholmen i Borås. Hon är gift och har tre barn, gillar att sjunga, både själv och i kör, spendera tid i skog och mark, laga mat och baka.

Vad är andlighet för dig?

– Andlighet för mig är att det finns något mer än vad man kan uppfatta med våra vanliga sinnen. Det finns något större och djupare, som också bor inom oss och genomsyrar allt.

Vad är roligast med ditt arbete?

– Jag tycker väldigt mycket om att arbeta med barn och ungdomar och det jag gillar mest är, som en kollega en gång sa, är att "tända ögonen". Ibland kan man undra hur det kommer att gå för en viss person, men så ser man plötsligt att ögonen tänds och man ser att hon eller han hittat hem, börjat trivas och tycker saker är roliga, och då trivs också jag.

Varför Fristad?

– Tidigare arbetade jag med flyktingar, papperslösa och utsatta människor. Det var helt enkelt dags för ombyte och nya utmaningar. Det ska bli roligt att få möta och arbeta med de barn och ungdomar som finns i det område jag bor. Det ska bli spännande att

Christine Ohliw, församlingspedagog.

ta reda på vilka behov som finns här – att få möta dem och vad jag kan göra för att hjälpa dem i deras utveckling.

Vad önskar du i den bästa av världar?

– Mindre barn har ofta lättare att aktivera sig, men det är svårare med ungdomar. Det måste finnas en trygg plats för dem, vilket det finns alldeles för få av. Vi behöver arbeta mer förebyggande, ha fler ungdomsgårdar och andra ställen som har öppet på kvällar och helger när ungdomarna behöver det som mest och att de får tillgång till vuxna förebilder.

Text och foto: Fredrik Jansson.

Program Equmeniakyrkan, Vänga

4 mars kl. 09.00 - Kvinnofrukost i Kyrkstugan. Anmälan till Gerd E: 0706-268093, Marianne M: 033-26 81 52.

12 mars kl. 09.30 - Gudstjänst i Kyrkstugan. Carl-Göran Ekberg.

26 mars kl. 18.00 - Bordssamtal i Kyrkstugan. Carl-Göran Ekberg.

6 april kl. 19.00 - Getsemanestund på Sävsjövik. Carl-Göran Ekberg.

1 maj kl. 19.00 - Vårfirande på Sävsjövik.

Gudstjänster våren 2023

Med reservation för ev. ändringar. Se även predikoturer i Borås Tidning på lördagar, eller se vår hemsida: www.svenskakyrkan.se/fristad

Februari

25 Lördag

16.00 Musikkudstjänst i Fristads kyrka. Uruppförande av verket "Dröm". Notknäckarna med flera. Mer info på sid. 9.

26 Första söndagen i fastan

09.30 Gudstjänst i Borgstena församlingsshem.

11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka.

Mars

3 Fredag

18.00 Världsböndagen. Firas gemensamt i Equmeniakyrkan, Fristad.

5 Andra söndagen i fastan

09.30 Gudstjänst i Borgstena församlingsshem.

11.00 Mässa i Fristads kyrka.

15.00 Gudstjänst i Tärby kyrka. Tuva och Sofia Dahlgren, sång.

18.00 Mässa i Vänga församlingsshem. Körerna Sångfåglarna och Så ska det låta medverkar.

Fortsättning på nästa sida...

12 Tredje söndagen i fastan

09.30 Gudstjänst i Borgstena församlingshem.

11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka.

18.00 Mässa i Tämta församlingshem. Kören Viva Vox medverkar.

19 Midfastosöndagen

09.30 Mässa i Borgstena församlingshem. Laudatekören medverkar.

18.00 Mässa i Fristads kyrka. Kören Kors i taket medverkar.

26 Jungfru Marie bebådelsedag

09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.

11.00 Gudstjänst i Vänga kyrka.

18.00 Musikgudstjänst i Fristads kyrka. "Sånger om Maria". Linnéa Nordström, sång. Instrumentalensemble. Dikter av Bo Setterlind - 100-årsminnet.

April

2 Palmsöndagen

Sparbössor för Fasteaktionen 2023 lämnas in till kyrkorna.

09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka. Kören Så ska det låta medverkar. Syföreningen bjuder på kakbuffé.

11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka. Kören Sångfåglarna medverkar.

5 Onsdag

18.00 Korsvägsvandring. Samling vid Vänga församlingshem. Smörgås i församlingshemmet efteråt.

6 Skärtorsdagen

18.00 Skärtorsdagsmässa i Borgstena kyrka.

19.00 Skärtorsdagsmässa i Fristads kyrka. Kören Kors i taket medverkar.

19.30 Skärtorsdagsmässa i Tämta kyrka.

7 Långfredagen

09.30 Långfredagsgudstjänst i Borgstena kyrka.

11.00 Långfredagsgudstjänst i Fristads kyrka. Fristads Kyrkokör medverkar.

15.00 Långfredagsgudstjänst i Vänga kyrka. Kören Viva Vox medverkar.

9 Påskdagen

09.30 Påskdagsgudstjänst i Borgstena kyrka. Laudatekören medverkar.

09.30 Påskdagsgudstjänst i Vänga kyrka. Kören Viva Vox medverkar.

11.00 Påskdagsgudstjänst i Fristads kyrka. Med Fristads Kyrkokör och instrumentalister.

11.00 Påskdagsgudstjänst i Tämta kyrka. Kören Viva Vox medverkar.

15.00 Påskdagsmässa i Tärby kyrka.

10 Annandag påsk

11.00 Mässa i Mariakapellet.

16 Andra söndagen i påsktiden

09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.

11.00 Mässa i Fristads kyrka.

18.00 Gudstjänst i Vänga kyrka.

Denna tidning räknas som **samhällsinformation** och ska delas ut till alla hushåll i postnummerområdena:

513 XX, 506 49 samt 506 70.

23 Tredje söndagen i påsktiden

09.30 Mässa i Borgstena kyrka.

11.00 Gudstjänst i Tämta kyrka.

18.00 Musikgudstjänst i Fristads kyrka. "Gloria" av Tore Aas framförs av kören Occapella, Fristads Kyrkokör med solister och instrumentalister.

30 Fjärde söndagen i påsktiden

11.00 Mässa i Fristads kyrka. Kören Kors i taket medverkar.

19.30 Vårgudstjänst i Borgstena kyrka. Hembygdskören medverkar. Vårtal, korvgrillning, Valborgsmässoeld m.m.

19.30 Vårfirande i Stationsparken. Ekumenisk vårkör.

Maj

7 Femte söndagen i påsktiden

09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.

15.00 Gudstjänst i Vänga kyrka.

17.00 Musikal i Fristads kyrka med körerna Sångfåglarna och Så ska det låta.

13 Lördag

14.00 Konfirmationsmässa i Fristads kyrka.

14 Bönsöndagen

09.30 Gudstjänst i Tärby kyrka.

11.00 Konfirmationsmässa i Fristads kyrka.

16.00 Musikgudstjänst i Fristads kyrka. Pianokonsert med Helén Hållfors på piano.

18.00 Gudstjänst i Borgstena kyrka.

18 Kristi himmelsfärds dag

08.00 Gökotta i Fristads prästgård. Medtag kaffekorg.

08.00 Ekumenisk gökotta på Källeberg, Borgstena.

09.30 Gökotta på Sävsjövik, Vänga. Medtag kaffekorg.

09.30 Ekumenisk gökotta på Majes, Tämta. Kaffe vid scouternas kök.

21 Söndagen före pingst

10.00 Gudstjänst, Gingri kyrkplats. Hembygdsföreningen bjuder på kaffe.

27 Lördag

18.00 Musikgudstjänst i Tärby kyrka. Sommarkonsert med Tärbykören.

28 Pingstdagen

09.30 Mässa i Borgstena kyrka. Laudatekören medverkar.

11.00 Konfirmationsmässa i Fristads kyrka.

18.00 Musikgudstjänst i Vänga kyrka. Kören Kors i taket och Sing for Joy medverkar.

29 Annandag pingst

18.00 Enkel mässa i Mariakapellet.

VÄLKOMMEN ATT HÖRA AV DIG TILL FRISTADS FÖRSAMLING

Post-/besöksadress: Fristads församling, Stora vägen 2, 513 34 Fristad

Telefon vxl: 033 - 22 23 00

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/fristad

E-post: fristads.forsamling@svenskakyrkan.se

Facebook: www.facebook.com/svenskakyrkanfristad